

Værdig tand og mundpleje - i den sidste tid.

v/ Alice Kristensen

Hvem er jeg? 🦷 📱

Tandplejer 1992

Klinikleder Odin Tandklinik CFT Odense Kommune

Omsorgstandplejer Kolding 22 år 📱

Næstformand Danske Tandplejere 🥰 📱

Underviser/kursusgiver mm.

Kan daglig tandbørstning gøre en forskel for den palliative patient?

Joooo.... Men hvordan ??

Handler om:

Lindre
symptomer

Skabe
tryghed

Forbedre
livskvaliteten

Støtte
patienterne

Give relevant
behandling

Er munden en del af kroppen ?? 🤔

Kort svar !

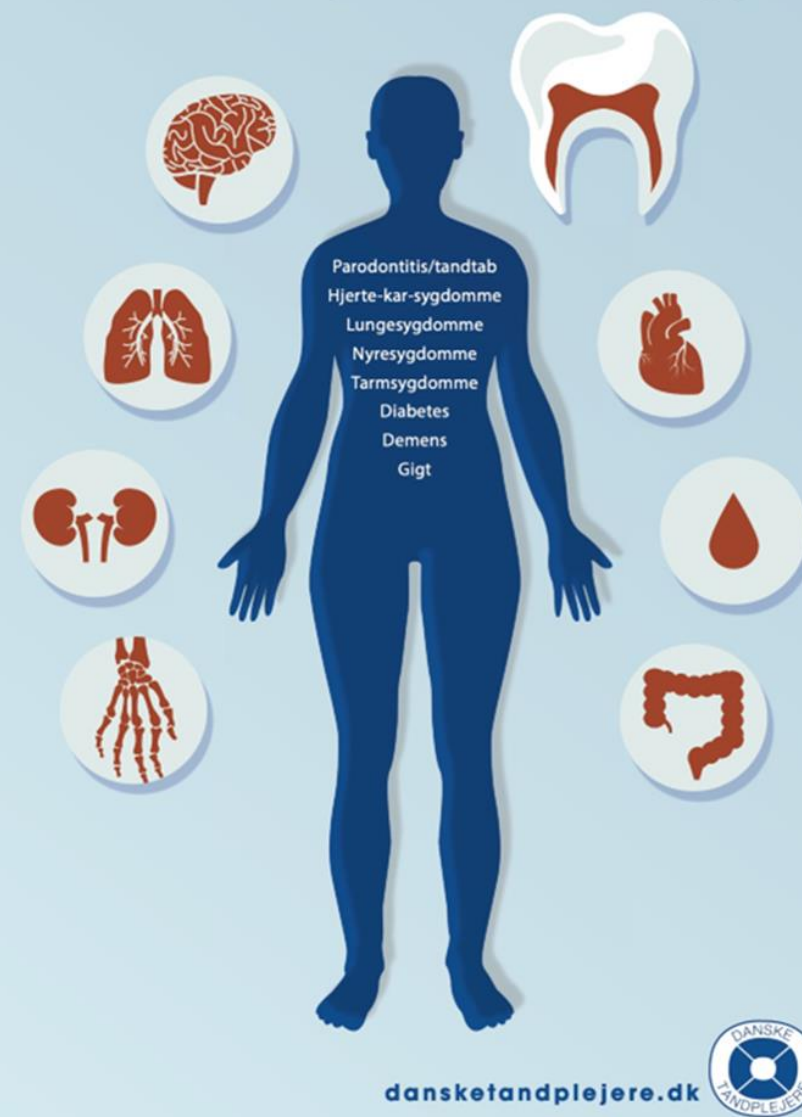
JA....

Hvorfor er det vigtigt at slå fast ?

Tandsygdomme påvirker hele kroppen!!

Hvordan det ?

Tandsundhed påvirker hele kroppen

Hvad er det vi ser i munden ?

Tandkødsbetændelse

Parodontitis

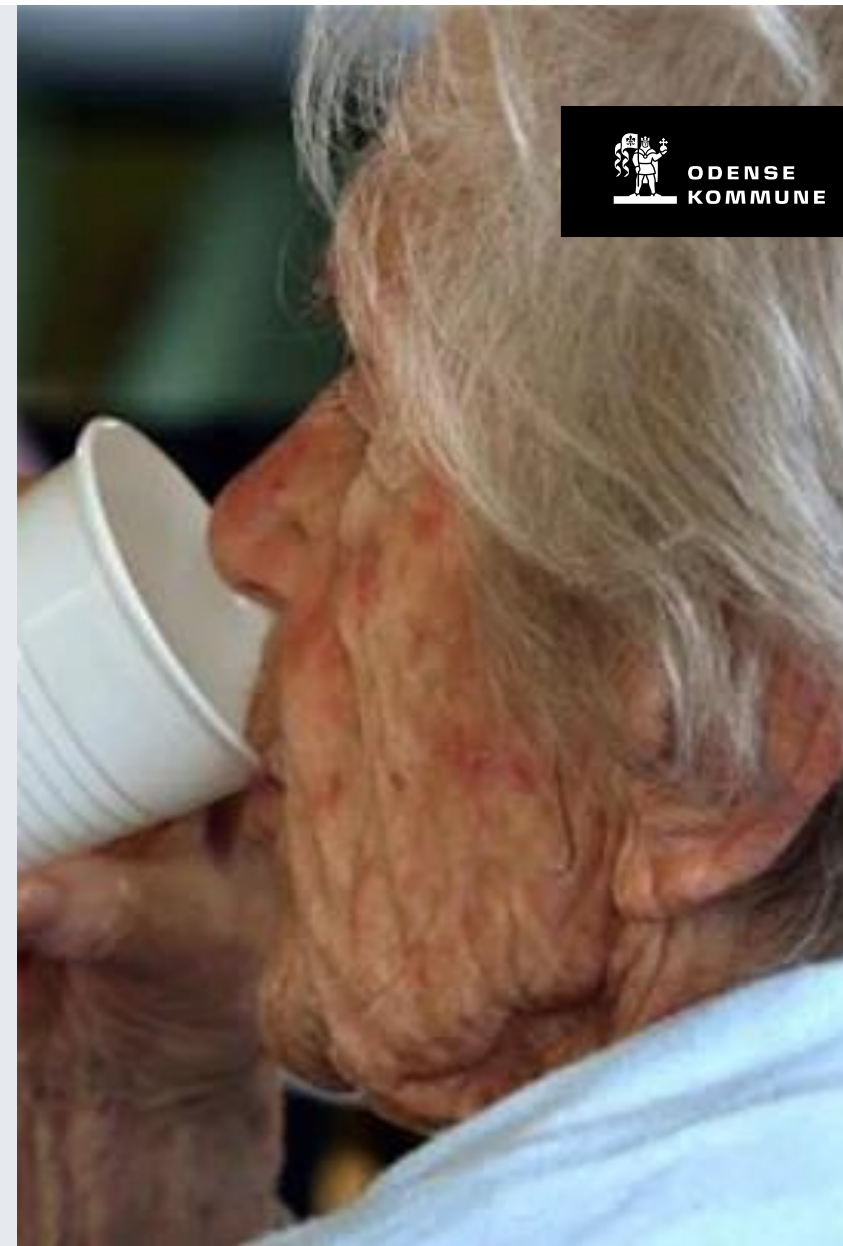
Caries

Svamp

Mundtørhed

Sår, blæner, blister

Proteser / implantater mm.

Tandkødsbetændelse

- Bakterier langs tandkødet
- Tandkødet bliver irriteret
- Rødme, hævelse, ømhed og blødning ved tandbørstning
- Fjernes bakterierne heler det "hurtigt" op igen 😞

Parodontitis

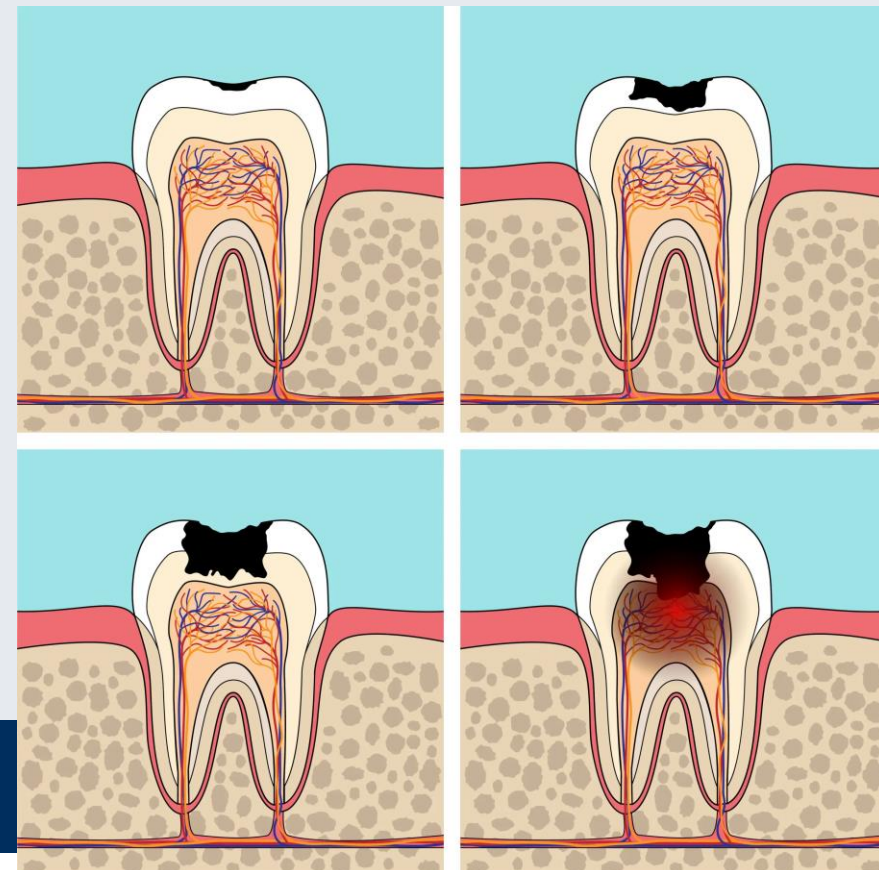
- Inflammation i tandkødsломmen
- Bakterier nedbryder knoglen
- Tænderne bliver "lange"
- Tænder bliver løse/vandrer
- Tænder mistes 😱

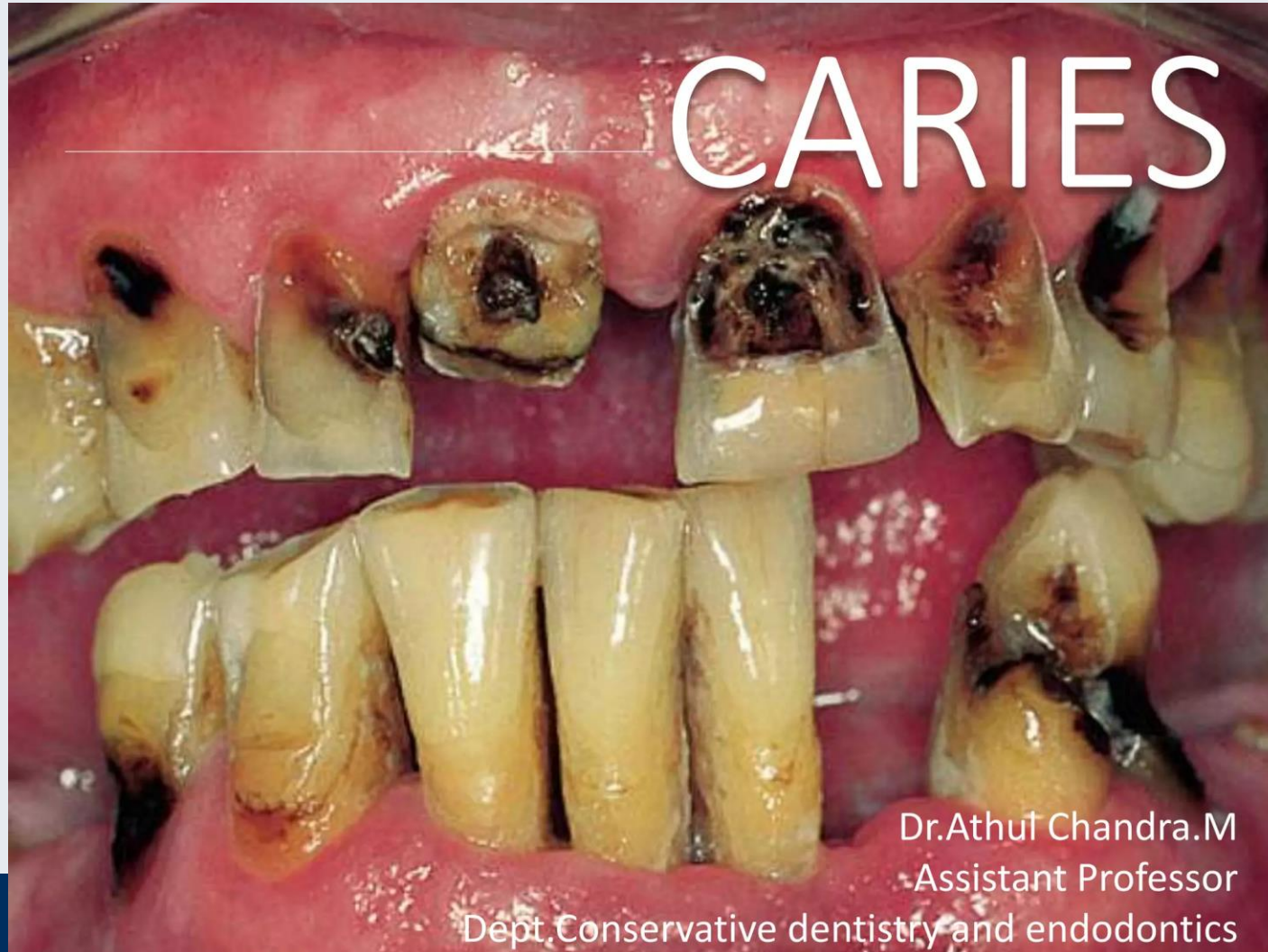
Figure 3 - Gingivitis, early, moderate and advanced periodontitis

Caries = Huller i tænderne 🦷

- Bakterier på tænderne omdanner sukker til syre
- Syren opløser tandens emalje
- Når hullet kommer igennem emaljen er det "point of no return"
- Bakterier i nerven = risiko for tandbyld / bakteriæmi

Store huller i tænderne 🤨

Svamp

Kan forekomme når immunsystemet er udfordret...

Gør ondt !

Sviende og brændende fornemmelse

Høj glukosekoncentration i spyt er en medvirkende årsag !! – obs diabetespatienter

Mundtørhed

- Forværres med alderen....
- Nedsat spyttproduktion kan skyldes medicin. (3 medikamenter = 😞)
- Kan skyldes morfica/opioider....
- Kan skyldes behandling med stråler/kemo
- Nedsat spyttproduktion kan skyldes for højt blodsukker
- Øger risiko for tandsygdomme – fordi.....

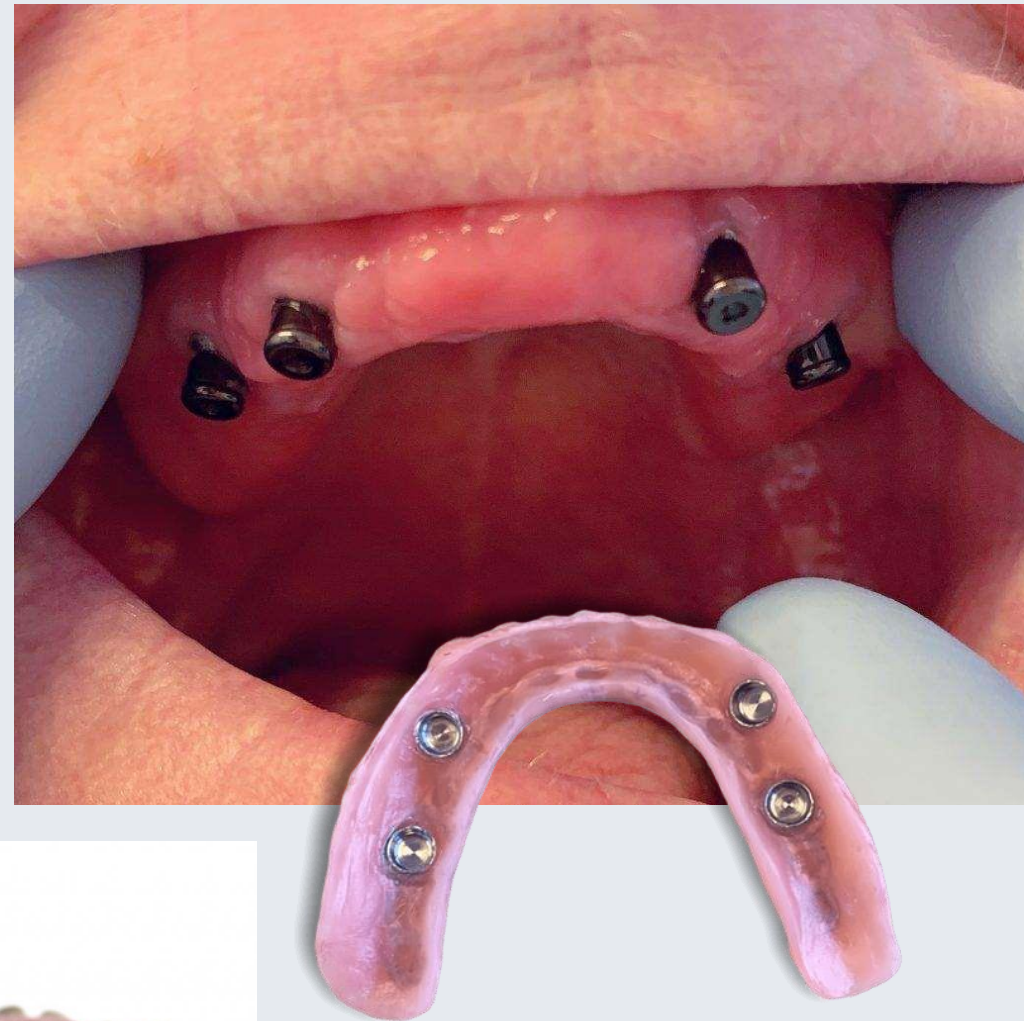
Spyttets funktion – ved en rask person

- Vi producerer en halv til en hel liter spyt i døgnet.
- Spyttet fugter vores mund, så vi kan tale og synke.
- Når vi tygger vores mad, blandes maden med spyt.
- Spyt hjælper med til at holde vores tænder rene ved at skylle tænderne fri for madrester.
- Uden spyt klistrer maden til tænderne og øger risikoen for betændelse i tandkødet og huller i tænderne.
- Spyt nedsætter risikoen for infektioner i munden og får sår i munden til at hele hurtigt.

Sår, blæner, blister og andre trælse ting

Proteser , restaureringer mm

Mere protetik

Lidt royal har man jo lov at være 🦷 😊

Facts !!

Vi ved at 20% af den voksne befolkning
ALDRIG sætter deres ben på en
tandklinik..... 😞

Vi ved også at mange har tandlæge angst
Nogle har været udsat for overgreb !

Det kan være svært at andre ” roder” i
munden 😬

Hvordan kan vi afhjælpe symptomer?

Palliativ mundpleje:

Hjælp til den daglige tandbørstning mm
når egen-omsorgen svigter.....

Måske har den svigtet længe allerede 😞 ?..

Tandbørstning 🦷 😊 🦷

Måske pt kan selv – men bare har behov for guidning / tingene serveres ?

Kan være svært at overskue selv / orker det ikke

Det første der ryger når egenomsorg går ned af bakke

Tandbørstning er svært når man har kvalme 🤢

Tandbørstning ☐ 😊 ☐

Børst tænderne rene 2 gange om dagen i 2 minutter

Brug 2 cm tandpasta 1450 ppm /5000 ppm

= 2 x 2 x 2

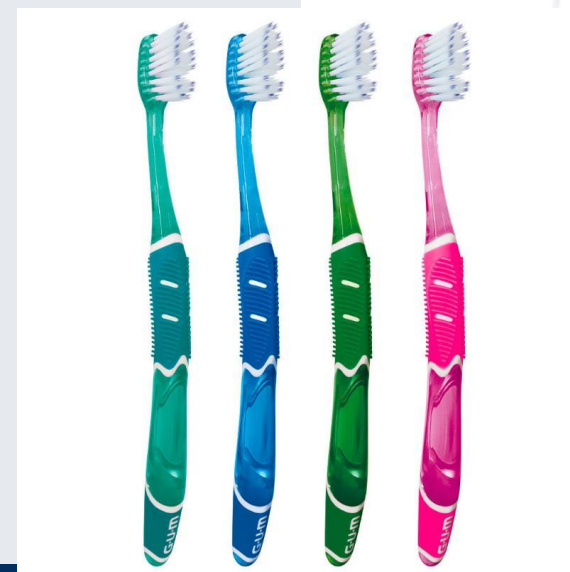
Brug en **lille blød** tandbørste

Brug gerne en el-tandbørste

Ved sengeliggende patient – obs for dysfagi

Tal med pt mens du udfører TB

Brug evt. en finger til at bane vej med TB

I den optimale verden.....

Skift tandbørsten jævnligt !

Hvis tandbørstning er kompromitteret 🥲

Vælg de tandpleje hjælpemidler, som passer til den aktuelle situation.

f.eks. brug

”swaps” med danskvand, kamille-the eller klorhexidin

Snak med patienten om hvad de ønsker ?

Hvad med tandpasta ??

Brug den tandpasta som pt foretrækker !

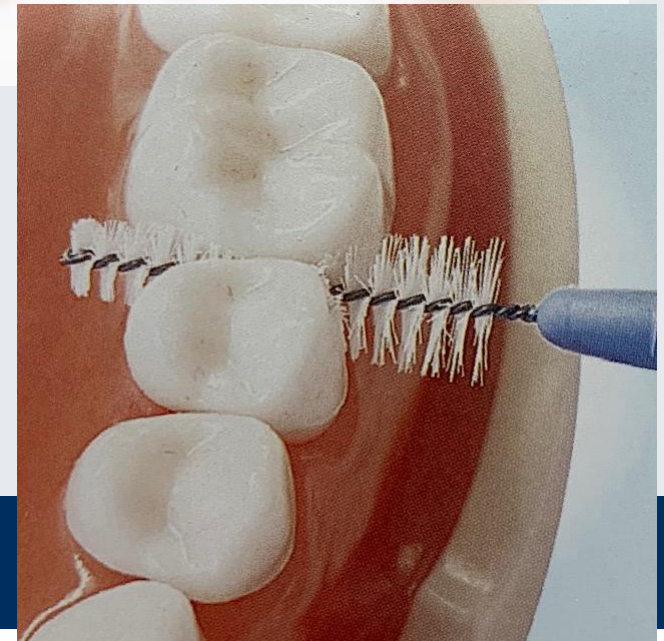
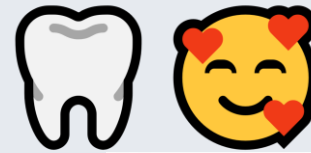
Ved sengeliggende kan det være en fordel den ikke skummer !

Brug altid tandpasta med fluorid 1450/5000 ppm

Brug gerne en mild tandpasta hvis slimhinder er sarte

Rengøring mellem tænderne

Svamp

Behandling :

Brentan-gel er på recept

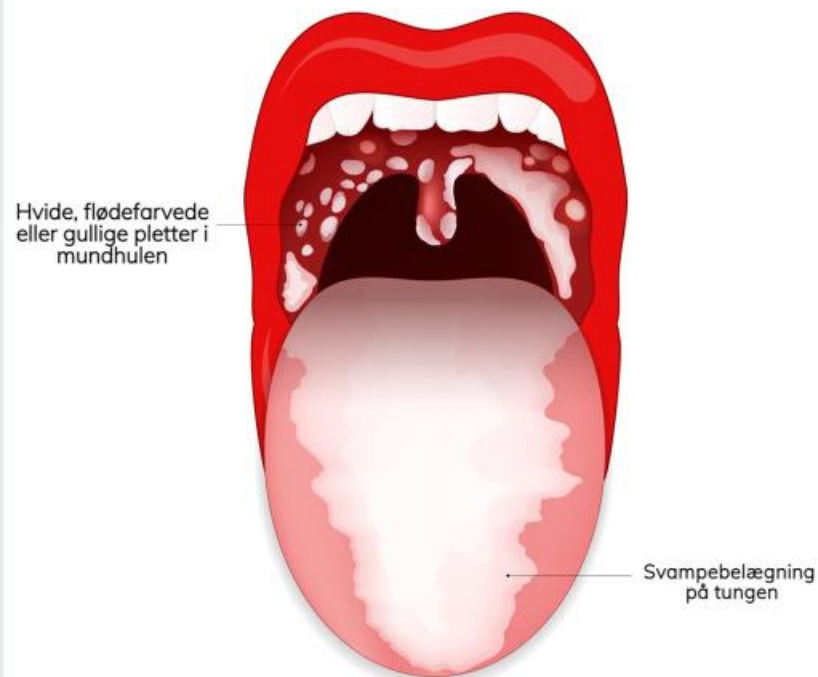
Husmandsråd:

Atamon / molkosan

Søg tandlæge eller læge

Skal behandles !

Svamp i mundhulen

Mundtørhed

Brug gerne spyt-erstatnings produkter

Gel – til nat

Spray - til dag

Eller sugetabletter / pastiller/tyggegummi til at fremtvinge spytproduktion

Drik vand 😊

Sår, blæner og blister

Tandpleje i samarbejde med

Proteser

- Skal gøres rene dagligt med egnet børste
- Brug håndsæbe eller mild tandpasta
- Husk at rense slimhinder i munden også
- OBS pasform hvis pt har tabt sig
- OBS for tryksår = skal aflastes

Hvad gør jeg hvis patienten har ondt og vi ikke kan hjælpe ?

- Omsorgstandpleje – er en mulighed

Kommunerne **skal** tilbyde omsorgstandpleje til voksne borgere, der er tilmeldt folkeregisteret i kommunen, og som på grund af kronisk nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte det almindelige tandplejetilbud i voksentandplejen i praksis

Omsorgstandpleje – Sundhedsstyrelsen

- Patientens læge
- Patientens tandlæge

Dagens ta' med hjem!

Munden ER en del
af kroppen

Sygdomme i
munden kan sprede
sig til resten af
kroppen

Nogle patienter har
behov for hjælp til
den daglige
tandbørstning

Den daglige
tandbørstning er
VIGTIG – også
socialt / pårørende

Kig ind i munden og
se behovet – hvad
sker der inde
munden ?

Få hjælp af en
tandplejer ved ”
mystiske” fund /
Lægen/ tandlægen

Tak for i dag – og for ordet 🦷 😊 spørgsmål ?

